

BÖLÜM 7

Erken Çocukluk Döneminde Fiziksel ve Bilişsel Gelişim

Pınar DEMİR ASMA ¹

ERKEN ÇOCUKLUKTA FİZİKSEL GELİŞİM

İnsan yaşamındaki ilk yıllar olan erken çocuk bireyin yaşamının ilerleyen aşamalarını önemli ölçüde etkilemektedir. Hiç kuşkusuz bu yıllardaki bir gelişim alanıyla diğer gelişim alanlarıyla yakından ilişkilidir. Fiziksel gelişim hem farklı gelişim alanlarıyla yakından ilişkili olduğundan hem de diğer gelişim alanları için bir temel teşkil ettiğinden en önemli gelişim alanlarından biri olarak görülmektedir (Broekman vd., 2009; Carson vd., 2016).

Fiziksel gelişimin anlaşılması için büyüme ve olgunlaşma kavramları önemlidir. *Büyüme*; hücre birlikte vücut hacminin ve kütlesinin artması demektir ve anne karnından başlayarak adolesan döneminin sonuna kadar devam etmektedir (İnce, Kondolot ve Yıldız, 2011). Büyümenin ölçülmesinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından önerilen uluslararası büyüme standartları değerleri kullanılmaktadır. *Olgunlaşmanın* tanımlanması ise büyümenin tanımlanmasından daha zordur ve olgunlaşma hücrelerin, dokuların ve organların onlardan beklenen işlevleri yerine getirebilecek kapasiteye ulaşması anlamına gelmektedir (Malina, Bouchard ve Bar-Or, 2004)

Fiziksel gelişim vücudu meydana getiren tüm doku organ ve sistemlerin gelişimi olarak tanımlanabilir. Erken çocukluk döneminde fiziksel gelişim önceki dönemlere göre daha yavaş olmasına rağmen istikrarlı seyretmektedir (Cirhinlioğlu, 2015; Çimen ve Namlı, 2023).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, pinar.demir@uskudar.edu.tr
ORCID iD: 0000-0002-3590-446X

KAYNAKLAR

- Berk, L. E. (2020). *Bebekler ve çocuklar: Doğum öncesinden orta çocukluğa* (N. Işıkoğlu Erdoğan, Çev. ed.; N. Işıkoğlu Erdoğan, G. Kurt, H. Ercan, E. F. Bedel, F. Varol, B. T. Özkaya, B. Palut İkinci ve diğerleri, Çev.; 7. basımdan çeviri). Nobel Akademik Yayıncılık
- Bjorklund, D. F. (2021). *Çocuklar nasıl düşünür?* (M. Sayıl, Çev. ed.; A. Koçak ve Z. İşcanoğlu, Çev.; 5. bas., Ocak 2021 Basımı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bozkurt, A., Yıldırım Demirdöğen, E., Kolak Çelik, M., & Akıncı, M. A. (2024, February 8). An assessment of dynamic facial emotion recognition and theory of mind in children with ADHD: An eye-tracking study. *Plos One*, 19(2). doi:10.1371/journal.pone.0298468
- Broekman, B. F., Chan, Y. H., Chong, Y. S., Quek, S. C., Fung, D., Low, Y. L., Saw, S. M., ve GUSTO Study Group. (2009). The influence of birth size on intelligence in healthy children. *Pediatrics*, 123(5), e1011–e1016. <https://doi.org/10.1542/peds.2008-2829>
- Bülent, K., & Sucu, N. (2016). Physical Education and Young Children in Terms of Motor Development. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 80-129.
- Carson, V., Hunter, S., Kuzik, N., Wiebe, S. A., Spence, J. C., Friedman, A., ... ve Hinkley, T. (2016). Systematic review of physical activity and cognitive development in early childhood. *Journal of science and medicine in sport*, 19(7), 573-578.
- Carter, J. C., & Wrede, J. E. (2017). Overview of sleep and sleep disorders in infancy and childhood. *Journal of Pediatric Health Care*, 31(2), 145–155. <https://doi.org/10.3928/19382359-20170316-02>
- Cirhinlioğlu, F. G. (2015). *Çocuk Gelişimi ve Ruh Sağlığı: Okul Öncesi Dönem*. Nobel Akademi Yayınevi, Ankara.
- Cratty, B. J., Cratty, I. J., & Cornell, S. (1986). Motor planning abilities in deaf and hearing children. *American Annals of the Deaf*, 131(4), 281-284.
- Çimen, M., & Namlı, A. K. (Eds.). (2023). *Eğitimin kavramsal temelleri 8: Eğitim psikolojisi*. Efe Akademi Yayınları.
- El-Sheikh, M., Bagley, E. J., Keiley, M., Elmore-Staton, L., Chen, E., & Buckhalt, J. A. (2013). Economic adversity and children's sleep problems: Multiple indicators and moderation of effects. *Health Psychology*, 32(8), 849–859. <https://doi.org/10.1037/a0030413>
- Eriksson, P. S., Perfilieva, E., Björk-Eriksson, T., Alborn, A. M., Nordborg, C., Peterson, D. A., & Gage, F. H. (1998). Neurogenesis in the adult human hippocampus. *Nature medicine*, 4(11), 1313-1317.
- Fisher, A., Reilly, J. J., Kelly, L. A., Montgomery, C., Williamson, A., & Paton, J. Y. (2005). Fundamental movement skills and habitual physical activity in young children. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 37(4), 684–688. <https://doi.org/10.1249/01.MSS.0000159138.48107.7D>
- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2014). *Motor gelişimi anlamak: Bebekler, çocuklar, ergenler, yetişkinler* (D. S. Özer ve A. Aktop, çev. ed.) [7. basım]. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- İnce, O. T., Kondolot, M., & Yıldız, M. (2011). Büyümenin izlenmesi ve büyüme duraklaması. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 5(3), 181-192.
- Jing, J. Q., Jia, S. J., & Yang, C. J. (2024). Physical activity promotes brain development through serotonin during early childhood. *Neuroscience*.
- Kol, S. (2011). Erken çocuklukta bilişsel gelişim ve dil gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-21.
- Lane, J. D., & Bowman, L. C. (2021). How children's social tendencies can shape their theory of mind development: access and attention to social information. *Developmental Review*, 61, 1–19. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2021.100977>
- Malina, R. M., Bouchard, C., & Bar-Or, O. (2004). *Growth, maturation, and physical activity* (2nd ed.). Human Kinetics.

- Özer, D. S., & Özer, M. K. (2012). Çocuklarda motor gelişim (7. baskı). Nobel Yayınları
- Prado, E. L., & Dewey, K. G. (2014). Nutrition and brain development in early life. *Nutrition Reviews*, 72(4), 267–284. <https://doi.org/10.1111/nure.12102>
- Renouf, A., Brendgen, M., Parent, S., Vitaro, F., David Zelazo, P., Boivin, M., ... ve Seguin, J. R. (2010). Relations between theory of mind and indirect and physical aggression in kindergarten: Evidence of the moderating role of prosocial behaviors. *Social Development*, 19(3), 535-555.
- Santrock, J. W. (2021). *Çocuk gelişimi* (A. Güre, Çev. ed.; A. Öztürk, A. Kaya, A. Doğan, A. E. Topçu, A. V. A. Bayraktar, A. Akyüz, B. Ş. Acar, B. Aytaç, D. Türe, D. S. Atalar, D. Ş. Özen, E. Yılmaz, F. C. Pala, H. Uysal, M. Sayıl, M. Arı, N. Pekel Uludağlı, T. Y. Irmak, Z. Uçanok ve Z. Çakmak, Çev.; 14. bas., Ocak 2021 Basımı). Nobel Akademik Yayıncılık
- Singh, J., Arun, P., & Bajaj, M. K. (2021). Theory of Mind and Executive Functions in Children With Attention Deficit Hyperactivity Disorder and Specific Learning Disorder. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 43(5), 392-398. doi:10.1177/0253717621999807
- Steen, G. (2007). *The Evolving Brain: The Known and The Unknown*. Amherst, New York.
- Uekermann, J., Kraemer, M., Abdel-Hamid, M., Schimmelmann, B. G., Hebebrand, J., Daum, I., . . . Kis, B. (2010). Social cognition in attention-deficit hyperactivity disorder (ADHD). *Neuroscience and biobehavioral reviews*, 34(5), 734-743. doi:10.1016/j.neubiorev.2009.10.009
- UNICEF. (2014). *Building better brains: New frontiers in early childhood development*. United Nations Children's Fund . <https://www.unicef.org/media/110356/file/Building%20Better%20Brains.pdf>
- Vygotsky, L. S. (1962). *Thought and language* (E. Hanfmann & G. Vakar, Eds. & Trans.). Cambridge, MA: MIT Press.
- Yu, Y.-T., Lin, C.-H., Li, H.-J., Tsai, C.-H., & Chen, K.-L. (2022). Different mediators of applied theory-of-mind competence in children with autism spectrum disorder. *Research in Developmental Disabilities*, 130. doi:10.1016/j.ridd.2022.1043
- Wade, T. J., Bowden, J., & Sites, H. J. (2017). Child maltreatment and motor coordination deficits among preschool children. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 11(2), 159–162. <https://doi.org/10.1007/s40653-017-0186-4>
- Wang, P., Hao, M., Han, W., & Yamauchi, T. (2019). Factors associated with nutritional status and motor development among young children. *Nursing & Health Sciences*, 21(3), 323–329. <https://doi.org/10.1111/nhs.12604>
- Wang, Y., Shang, S., Xie, W., Hong, S., Liu, Z., & Su, Y. (2023). The relation between aggression and ToM in children: a meta-analysis. *Developmental Science*, 26(2), 1–19. <https://doi.org/10.1111/desc.13310>
- Wellman, H. M., Cross, D., & Watson, J. (2001). Meta-analysis of theory-of-mind development: The truth about false belief. *Child Development*, 72(3), 655–684.
- World Health Organization. WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour; World Health Organization: Geneva, Switzerland, 2020
- Qiu, X., Gao, M., Zhu, H., Li, W., & Jiang, R. (2024). Theory of mind, empathy, and prosocial behavior in children and adolescent: A meta-analysis. *Current Psychology*, 43(22), 19690-19707. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-05762-7>